

УДК 796.012.2

КОМПЛЕКСНА ОЦІНКА РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ЮНАКІВ 17—20 РОКІВ

Сергієнко В. М.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Анотація. У дослідженні розглянуто питання комплексної оцінки розвитку координаційних здібностей студентів 17—20 років вищих навчальних закладів. Визначення комплексної оцінки відбувалося за 7 тестовими вправами, що характеризували різні прояви координаційних здібностей до: ритмічної діяльності (ритмічне постукування руками за 20 с); статичної рівноваги (тест «фламінго»); орієнтації в просторі (ходьба до цілі); координації рухів руками (тест Копилова); просторово-динамічних параметрів рухів (стрибки на розмітку); загальної координованості рухів, диференціювання швидко-силових параметрів (тест Берпі); диференціювання просторово-часових параметрів рухів (човниковий біг 4x9 м). Нормативи оцінки для студентів різного віку розраховували за 12-бальною сигмовидною шкалою. Результати засвідчили, що 72,3% юнаків поданий комплекс розвитку координаційних здібностей виконують на оцінку задовільно.

Ключові слова: координаційні здібності, студенти, нормативи, шкали.

Постановка проблеми. Сучасна система фізичного виховання студентської молоді є пріоритетом у формуванні фізичної культури, здорового способу життя, спортивного стилю життєдіяльності майбутніх фахівців. Для того щоб цей процес був успішним, необхідно здійснювати контроль і діагностику рівня рухової підготовленості. Рухова підготовленість студентів вищих навчальних закладів у багатьох випадках визначається розвитком рухових здібностей, а також оволодінням руховими вміннями і навичками, що напряму пов'язані з розвитком координаційних здібностей, роль яких посилюється у навчальній та спортивній діяльності [2; 3; 4]. Водночас питання щодо методології кількісної і якісної оцінки розвитку координаційних здібностей молоді, яка навчається є недостатньо дослідженими.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У світовій теорії фізичного виховання розробляються і застосовуються на практиці різноманітні комплексні системи оцінки рухової підготовленості різних груп населення. Найбільш відомими є: «Тести Президентської ради з питань фізичної підготовленості» (США, 1986), «Система тестів Єврофіт» (1988), «Міжнародні тести фізичної підготовленості дітей і молоді» (1993), «Тест-програма мера Москви» (1996), «Державний фізкультурно-оздоровчий комплекс Республіки Білорусь» (1996), «Державні тести й нормативи фізичної підготовленості населення України» (1996) та ін.

Відомими є праці вітчизняних науковців з проблем контролю студентської молоді (Л.П. Сергієнко, 2001; Т.Ю. Круцевич, 2005; В.О. Романенко, 2005; В. Волков, О. Терещенко, 2006). Удосконаленню системи оцінювання рухової підготовленості студентів на основі комплексного підходу та оцінки присвятили О. В. Зеленьок (2004), В. С. Грідіна, В. В. Небесна (2006), В. Волков, О. Гнинюк (2006), Б. Х. Ланда (2006), В.Н. Егоров (2008); комплексному контролю — В.Панов, С. Сич (2002), В. С. Гумений, Т. І. Лошицька (2003), В. Марчук (2005), О. Ю. Ажиппо (2007), А. С. Соколов (2007), М. В. Стефановський (2009), В. Л. Жула (2011), Р. П. Салівон (2011). Наукові розробки вищезазначених авторів довели, що контроль розвитку рухових здібностей необхідно здійснювати комплексно [1; 5]. У зв'язку з чим виникає необхідність визначення комплексної оцінки розвитку координаційних здібностей студентів у процесі фізичного виховання.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Дослідження виконано відповідно до плану НДР Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка згідно зі Зведеним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту з напряму «Методологічні та організаційно-методичні основи раціональної підготовки спортсменів» (2.18).

Мета дослідження — подати кількісні та якісні показники комплексної оцінки розвитку координаційних здібностей студентів-юнаків 17–20 років за 12-бальною сигмовидною шкалою.

Методика дослідження. Під час дослідження було використано такі методи, як аналіз науково-методичної літератури, педагогічний експеримент, педагогічне тестування, статистична обробка. До експерименту було залучено 800 студентів (юнаки) вищих навчальних закладів м. Суми, які були розподілені за віковими групами 17, 18, 19, 20 років (за Міжнародними стандартами у десятковій системі) по 200 осіб у кожній. Усі студенти були віднесені до основної медичної групи.

Результати досліджень та їх обговорення. У процесі комплексного контролю у фізичному вихованні та спорті зазвичай використовують комплект (батарею) тестів різної вимірності (с, см, м, бали). Тому у цьому випадку порівняти результати тестування різних спортсменів або динаміку результатів одного спортсмена видається неможливим. Отже, виникає необхідність подати результати тестування у вигляді оцінок (очки, бали). Як відомо, процес визначення оцінки називається оцінюванням і складається з таких стадій: 1) добирається шкала, за допомогою якої можливе переведення результатів тестів в оцінки; 2) відповідно до обраної шкали результати тесту переводять в очки (бали); 3) отримані очки порівнюють з нормами, виводиться підсумкова оцінка, що характеризує рівень підготовленості спортсмена.

Для переведення результатів у тестових вправах використовують такі спеціальні шкали: пропорційна, прогресуюча, регресуюча, сигмовидна. Для оцінювання результатів тестових випробувань, на наш погляд, доцільне є використання 12-бальної сигмовидної шкали (табл. 1).

Шкали оцінювання складала з використанням середньоарифметичних значень (\bar{X}) і стандартних

відхилень (S). Розрахунок норм оцінок проводили за 12-бальною сигмовидною шкалою (відповідно до Болонської системи навчання) де оцінний крок становить 0,5S.

Визначення тестового комплексу для оцінки розвитку координаційних здібностей студентів 17–20 років зумовлено: а) тести повинні відповідати віковим особливостям студентів чоловічої і жіночої статі; б) бути відносно простими; в) визначати різні прояви координаційних здібностей; г) мати широке застосування як у нашій країні, так і за кордоном (табл. 2).

Технологію виконання тестових вправ, показники розвитку координаційних здібностей, нормативи оцінки, розраховані за 12-бальною сигмовидною шкалою цього комплексу, висвітлено в нашій публікації [6].

Показники розвитку комплексних координаційних здібностей студентів 17–20 років, розраховані за 12-бальною сигмовидною шкалою і переведену в 5-бальну шкалу, подано в табл. 3.

Проаналізувавши показники юнаків із ритмічного постукування руками, ми отримали: низький рівень розвитку спостерігається у 17-річних — 4%, у 18-річних — 6,5%, у 19-річних — 6% і у 20-річних — 3%. Нижче середнього і середній рівні розвитку відзначено відповідно у 17 років — 37% і 30,5%, у 18 років — 14% і 51%, у 19 років — 13,5% і 50%, у 20 років — 31,5% і 38%.

Вище середнього і високий рівні встановлено відповідно у 17-річних — 19,5% і 9%, у 18-річних — 23,5% і 5%, у 19-річних — 25,5% і 5%, у 20-річних — 24% і 3,5%.

Показники, що до визначення розвитку статичної рівноваги юнаків (тест «фламінго») засвідчили таке: низький рівень у юнаків 17 років — 17,5%, у 18 років — 19%, у 19 років — 14%, у 20 років — 18,5%. Нижче середнього рівень зафіксовано у 17-річних юнаків — 23,5%, у 18-річних — 19%, у 19-річних — 32%, у 20-річних — 13,5%. Середній рівень у юнаків 17, 18, 19 і 20 років відповідно становить 9%, 24,5%, 18,5%, 31%. Вище середнього рівень відзначено у юнаків 17 років — 24%, у 18 років — 27%, у 19 років — 29,5%, у 20 років — 24%. Високий рівень визначено 26% у 17-річних юнаків, 10,5% — у 18-річних, 6% — у 19-річних, 13% — у 20-річних.

У процесі дослідження одержаних показників із ходьби до цілі виявлено, що низький, нижче середнього і середній рівні спостерігаються відповідно у 17 років — 15,5%, 16%, 25,5%, у 18 років — 5,5%, 25%, 30%, у 19 років — 8,5%, 21,5%, 37,5%, у 20 років — 10,5%, 22%, 26,5%. Вище середнього рівень мають юнаки 17 років — 43%, 18 років — 39,5%, 19 років — 31%, 20 років — 40%. Лише 1,5% — у 19-річних і 1% — у 20-річних юнаків зафіксовано високий рівень розвитку здібності до орієнтації в просторі.

Таблиця 1

Межі та норми 12-бальної сигмовидної шкали оцінок результатів

Оцінка		Межі сигмальних відхилень	
якісна	кількісна, бали	I варіант	II варіант
Низька	1	вище $\bar{X} + 2,5S$	нижча $\bar{X} - 2,5S$
	2	від $\bar{X} + 2,5S$ до $\bar{X} + 2,0S$	від $\bar{X} - 2,5S$ до $\bar{X} - 2,0S$
	3	від $\bar{X} + 2,0S$ до $\bar{X} + 1,5S$	від $\bar{X} - 2,0S$ до $\bar{X} - 1,5S$
Нижче середньої	4	від $\bar{X} + 1,5S$ до $\bar{X} + 1,0S$	від $\bar{X} - 1,5S$ до $\bar{X} - 1,0S$
	5	від $\bar{X} + 1,0S$ до $\bar{X} + 0,5S$	від $\bar{X} - 1,0S$ до $\bar{X} - 0,5S$
Середня	6	від $\bar{X} + 0,5S$ до \bar{X}	від $\bar{X} - 0,5S$ до \bar{X}
	7	від \bar{X} до $\bar{X} - 0,5S$	від \bar{X} до $\bar{X} + 0,5S$
Вище середньої	8	від $\bar{X} - 0,5S$ до $\bar{X} - 1,0S$	від $\bar{X} + 0,5S$ до $\bar{X} + 1,0S$
	9	від $\bar{X} - 1,0S$ до $\bar{X} - 1,5S$	від $\bar{X} + 1,0S$ до $\bar{X} + 1,5S$
Висока	10	від $\bar{X} - 1,5S$ до $\bar{X} - 2,0S$	від $\bar{X} + 1,5S$ до $\bar{X} + 2,0S$
	11	від $\bar{X} - 2,0S$ до $\bar{X} - 2,5S$	від $\bar{X} + 2,0S$ до $\bar{X} + 2,5S$
	12	нижча $\bar{X} - 2,5S$	вище $\bar{X} + 2,5S$

Зміст комплексного тестування координаційних здібностей студентів 17–20 років

№ п/п	Характеристика видів координаційних здібностей	Зміст тесту
1	Розвиток здібності до ритмічної діяльності	Ритмічне постукування руками, цикли рухів за 20 с
2	Розвиток статичної рівноваги	Тест «фламінго», кількість спроб
3	Розвиток здібності до орієнтації в просторі	Ходьба до цілі, см
4	Розвиток координованості рухів руками	Тест Копилова, с
5	Розвиток здібності до просторово-динамічних параметрів рухів	Стрибки на розмітку, см
6	Розвиток здібності до загальної координованості рухів, диференціювання швидко-силових параметрів	Тест Берпі, циклів за хв
7	Розвиток здібності до диференціювання просторово-часових параметрів рухів	Човниковий біг 4 x 9 м, с

Таблиця 3

Показники розвитку комплексу координаційних здібностей розрахованих за 12-бальною сигмовидною шкалою студентів-юнаків 17–20 років (у %)

Вік	Бали, рівень розвитку											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Низький			Ниже середнього		Середній		Вище середнього		Високий		
Ритмічне постукування руками, цикли рухів за 20 с												
17	2	2	–	6,5	30,5	–	30,5	11	8,5	9	–	–
	4			37		30,5		19,5		9		
18	1,5	3,5	1,5	6	8	39,5	11,5	11	12,5	4,5	0,5	–
	6,5			14		51		23,5		5		
19	4,5	–	1,5	4	9,5	21,5	28,5	16	9,5	4	–	1
	6			13,5		50		25,5		5		
20	1,5	–	1,5	19,5	12	14	24	15,5	8,5	3,5	–	–
	3			31,5		38		24		3,5		
Тест «фламінго», кількість спроб												
17	14,5	–	3	–	23,5	9	–	24	–	26	–	–
	17,5			23,5		9		24		26		
18	10	–	9	–	19	–	24,5	27	–	10,5	–	–
	19			19		24,5		27		10,5		
19	4,5	9,5	–	6,5	25,5	–	18,5	29,5	–	6	–	–
	14			32		18,5		29,5		6		
20	6	12,5	–	13,5	–	16,5	14,5	–	24	13	–	–
	18,5			13,5		31		24		13		
Ходьба до цілі, см												
17	–	–	15,5	5,0	11	8,5	17	23	20	–	–	–
	15,5			16		25,5		43		–		
18	3	1	1,5	7	18	19	11	29,5	10	–	–	–
	5,5			25		30		39,5		–		

Продовження таблиці 3

19	-	4,5	4	8	13,5	14	23,5	13,5	17,5	1,5	-	-
	8,5			21,5		37,5		31		1,5		
20	-	0,5	10	11,5	10,5	15	11,5	19,5	20,5	1	-	-
	10,5			22		26,5		40		1		
Тест Копилова, с												
17	6	—	—	9	10,5	3	44	19,5	8	—	—	—
	6			19,5		47		27,5		-		
18	2	2,5	4	6	2	23,5	28,5	22	7,5	2	—	—
	8,5			8		52		29,5		2		
19	—	13,5	1	1	2	12	40	21	9,5	—	—	—
	14,5			3		52		30,5		-		
20	—	0,5	17,5	2,5	1	21	22	25,5	8,0	2	—	—
	18			3,5		43		33,5		2		

Продовження табл. 3

Стрибки на розмітку, см												
17	-	3,5	2,5	6	3	25,5	54,5	5	-	-	-	-
	6			9		80		5		-		
18	4	1,5	6	3	13,5	12	42	18	-	-	-	-
	11,5			16,5		54		18		-		
19	1	-	5	9	6	18	48,5	12,5	-	-	-	-
	6			15		66,5		12,5		-		
20	2	0,5	3	5	21	13,5	44	11	-	-	-	-
	5,5			26		57,5		11		-		
Тест Берпі, циклів за хв												
17	-	2,5	-	14	25,5	15,5	12,5	19	11	-	-	-
	2,5			39,5		28		30		-		
18	2	2	-	4	25,5	25	10,5	11,5	10,5	6	3	—
	4			29,5		35,5		22		9		
19	-	2	2,5	9	25	18,5	6	18	12,5	5	0,5	1
	4,5			34		24,5		30,5		6,5		
20	-	-	0,5	10,5	15,0	40,5	12,5	3,5	6,5	2,5	8	0,5
	0,5			25,5		53		10		11		
Човниковий біг 4 x 9 м, с												
17	4,5	3	1,5	6	2,5	32	15,5	24,5	10,5	-	-	-
	9			8,5		47,5		35		-		
18	-	1,5	13,5	0,5	12	5,5	29,5	37,5	-	-	-	-
	15			12,5		35		37,5		-		
19	-	0,5	19,5	-	10,5	1	33	15	20,5			
	20			10,5		34		35,5		-		
20	-	0,5	12	7,5	10,5	2	40	12	9,5	6		
	12,5			18		42		21,5		6		

Комплексна оцінка розвитку КЗ, результатів 7 тестових випробувань, розрахованих за 5- і 12-бальними сигмовидними шкалами

Кількісна оцінка, бали		Якісна оцінка
розрахована за 5-бальною сигмовидною шкалою	розрахована за 12-бальною сигмовидною шкалою	
за 7 показниками		
32 <	70 <	відмінно
28–31	56–69	добре
24–27	42–55	задовільно
20–23	28–41	незадовільно
19 >	27 >	погано

Визначено низький, вище середнього і середній рівні розвитку координованості рухів руками (тест Копилова) відповідно у юнаків 17 років — 6%, 19,5%, 47%, у 18 років — 8,5%, 8%, 52%, у 19 років — 14,5%, 3%, 52%, у

20 років — 18%, 3,5%, 43%. Близько 27,5% і 0% відповідно 17-річні юнаки, 29,5% і 2% — 18-річні, 30,5% і 0% — 19-річні, 33,5% і 2% — 20-річні мають вище середнього і високий рівні розвитку.

У 6% досліджуваних 17-річних юнаків із стрибків на розмітку зафіксовано низький рівень розвитку, у 18-річних — 11,5%, у 19-річних — 6%, у 20-річних — 5,5%. Дані також засвідчують нижче середнього рівень у юнаків 17 років — 9%, у 18 років — 16,5%, у 19 років — 15%, у 20 років — 26%. Середній і вище середнього рівні розвитку відповідно у 17-річних — 80% і 5%, у 18-річних — 54% і 18%, у 19-річних — 66,5% і 12,5%, у 20-річних — 57,5% і 11%. Високий рівень не було виявлено в жодній віковій групі юнаків.

Проаналізувавши показники тесту Берпі у віковому аспекті, варто зауважити, що низький рівень у юнаків 17, 18, 19 і 20 років мають відповідно 2,5%, 4%, 4,5%, 0,5%. Нижче середнього рівень виявлено у 17-річних юнаків — 39,5%, у 18-річних — 29,5%, у 19-річних — 34%, у 20-річних — 25,5%. Середній, вище середнього і високий рівні відповідно зафіксовано у 17-річних — 28%, 30%, 0%, у 18-річних — 35,5%, 22%, 9%, у 19-річних — 24,5%, 30,5%, 6,5%, у 20-річних — 53%, 10%, 11%.

На особливу увагу заслуговують показники з човникового бігу 4 x 9 м (розвиток здібності до диференціювання просторово-часових параметрів рухів), які показують, що низький і нижче середнього рівні 9% і 8,5% мають відповідно 17-річні юнаки, 15% і 12,5% — 18-річні, 20% і 10,5% — 19-річні, 12,5% і 18% — 20-річні. Установлено, що середній рівень у 17 років — 47,5%, у 18 років — 35%, у 19 років — 34%, у 20 років — 42%. Понад 35% — у 17-річних,

37,5% — у 18-річних, 35,5% — у 19-річних і 21,5% — у 20-річних, що засвідчує вище рівень середнього. Лише у 6% 20-річних юнаків зафіксовано високий рівень розвитку.

Наступним етапом дослідження комплексу координаційних здібностей (КЗ) студентів 17–20 років стало визначення комплексної оцінки у балах та якісної оцінки розвитку із 7 запропонованих тестових випробувань за 5-і 12-бальними сигмовидними шкалами (табл. 4).

Загальний розвиток координаційних здібностей визначали за такими показниками: здібності до ритмічної діяльності (ритмічне постукування руками за 20 с); здібності до статичної рівноваги (тест «фламінго»); здібності до орієнтації в просторі (ходьба до цілі); здібності до координації рухів руками (тест Копилова); здібності до просторово-динамічних параметрів рухів (стрибки на розмітку); здібності до загальної координованості рухів, диференціювання швидко-силових параметрів (тест Берпі); здібності до диференціювання просторово-часових параметрів рухів (човниковий біг 4 x 9 м) (табл. 5).

Отримані дані табл. 5 комплексної оцінки за 7 тестовими випробуваннями розвитку координаційних здібностей засвідчили, що лише по 0,5% студентів-юнаків 17–18 років мають оцінку «погано»; «незадовільна» оцінка 27,5% встановлена у 17-річних, по 25% — у 18-річних і 19-річних, 24,5% — у 20-річних. «Задовільно» виявлено у 17-річних — 68,5%, у 18-річних — 73,5%, у 19-річних — 74,5% і у 20-річних — 72,5%. Оцінку «добре» одержали 17-річні юнаки — 3,5%, 18-річні — 1%, 19-річні — 0,5% і 20-річні — 3%. Оцінку «відмінно» не зафіксовано у жодній віковій групі юнаків.

Висновки. Визначено комплексну оцінку рівня розвитку координаційних здібностей студентів-юнаків 17–20 років за 12-бальною сигмовидною

Таблиця 5

Показники комплексної оцінки КЗ розраховані за 12-бальною сигмовидною шкалою, студентів 17–20 років (у %)

Вік	Якісна оцінка, бали				
	Погано 27 >	Незадовільно 28–41	Задовільно 42–55	Добре 56–69	Відмінно 70 <
17	0,5	27,5	68,5	3,5	–
18	0,5	25	73,5	1	–
19	–	25	74,5	0,5	–
20	–	24,5	72,5	3	–
\bar{X}	0,2	25,5	72,3	2	–

шкалою, яка засвідчує, що 0,2% юнаків (усіх вікових груп) отримали якісну оцінку «погано», 25,5% — «незадовільно», 72,3% — «задовільно», 2% — «добре», оцінка «відмінно» не визначена.

Дані, отримані під час власних досліджень, дають підстави стверджувати, що обране комплексне тестування доступне, інформативне, надійне щодо визначення рівня розвитку проявів координаційних здібностей студентів різного віку під час практичних занять із фізичного виховання.

Список літератури

1. *Бабінець Н. А.* Ритмічний розвиток — естетичний компонент фізичної підготовленості студенток вищих навчальних закладів України / Н. А. Бабінець // Актуальні проблеми фізкультурної освіти : матеріали IV електрон. наук. конф., Харків, 24 квіт. 2009 р. / [за ред. О. М. Худолія]. — Харків : ОВС, 2009. — С. 12–14.
2. *Колтунов Д. И.* Ловкость, координация и координационные способности как различные механизмы управления движениями человека / Д. И. Колтунов, Г. С. Жолудева, Т. А. Шонина // Мир спорта. — 2007. — № 3. — С. 62–69.
3. *Лях В. И.* Координационные способности: диагностика и развитие / В. И. Лях. — М. : ТВТ Дивизион, 2006. — 290 с.
4. *Носко М. О.* Теоретико-методологічні основи дослідження координаційної структури рухової активності молоді / М. О. Носко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. праць. — Харків : ХХПІ, 2001. — № 23. — С. 13–18.
5. *Остапенко Ю. О.* Комплексний контроль розвитку координаційних здібностей студентів Української академії банківської справи / Ю. О. Остапенко // Слобожанський науково-спортивний вісник. — Харків : ХДАФК, 2012. — № 2. — С. 22–26.
6. *Сергієнко Л. П.* Нормативи оцінки розвитку координаційних здібностей у юнаків-студентів / Л. П. Сергієнко, В. М. Сергієнко // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету : зб. наук. праць. — Чернігів : ЧДПУ, 2009. — Вип. 64. — С. 383–392.

Надійшла до редакції 26.06.2012 р.

Сергієнко В. Комплексная оценка развития координационных способностей студентов-юношей 17–20 лет. В исследовании рассмотрен вопрос комплексной оценки развития координационных способностей студентов 17–20 лет высших учебных заведений. Определение комплексной оценки происходило по 7 тестовым упражнениям, которые характеризовали разные проявления координационных способностей к: ритмической деятельности (ритмичное постукивание руками за 20 с); статическому равновесию (тест «фламинго»); ориентации в пространстве (ходьба к цели); координации движений руками (тест Копылова); пространственно-динамическим параметрам движений (прыжки на разметку); общей координации движений, дифференцированию скоростно-силовых параметров (тест Берпи); дифференцированию пространственно-временных параметров движений (челночный бег 4 x 9 м). Нормативы оценки для студентов разного возраста рассчитывали по 12-бальной сигмовидной шкале. Результаты свидетельствуют, что 72,3% юношей представленный комплекс развития координационных способностей выполняют на оценку «удовлетворительно».

Ключевые слова: координационные способности, студенты, нормативы, шкалы.

Sergienko V. Developing an estimation scale for the complex coordination of students from 17 to 20 years of age. The purpose of this study is to develop an estimation scale to determine the complex coordination of students from 17 to 20 years of age. To develop this estimation scale, data was compiled from 7 test exercises that characterize the different displays of complex coordination: Rhythmic Activity (the rhythmic, pattering of hands after 20 seconds); Statistical Equilibrium (the test of the “Flamingo”); Spatial Orientation (Walking to the Aim); Coordination of Motions of the Hand (the Test of Kopylova); Spatially Dynamic Parameters of Motion (Jumps on the Markings); to general coordination of motions, such as the Differentiation of Speed-Power Parameters (the Test of Berpi), and the Differentiation of Spatial-Temporal Parameters of Motion (a shuttle run of 4 x 9 meters). The initial estimation for the student participants of different ages were estimated using a 12-ball sigmoid scale. The study results indicated that 72,3% of youths observed were within the current estimation scale for complex coordination.

Keywords: estimation scale, complex coordination, students.

Сергієнко Л.П.

S32 Практикум з психології спорту: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. — Харків: «ОВС», 2008. — 256 с. (МОН України, лист № 1-4/18-Г-1064 від 14 травня 2008 р.) ISBN 966-7858-51-0.

У навчальному посібнику викладено зміст практикуму з психології спорту та програми з даної навчальної дисципліни. У практикумі наведено короткий зміст лекцій. Фактично це конспекти лекцій, які особливо потрібні студентам заочного відділення та тим, хто навчається дистанційно. На практичних заняттях студентам пропонується виконання психологічних та дидактичних тестів. Навчальний посібник доцільно використовувати під час підготовки до семінарських занять, заліків та іспитів.

Навчальний посібник рекомендовано студентам вищих навчальних закладів освітнього напрямку «Фізичне виховання і спорт» та «Психологія». Може бути корисним для викладачів, фахівців у галузі психології, тренерів, спортсменів високої кваліфікації, широкого кола читачів.

Худолій О. М.

X98 Загальні основи теорії і методики фізичного виховання: Навч. посібник. — 2-е вид., випр. — Харків: «ОВС», 2008. — 408 с.: іл. ISBN 966-7858-53-7.

У навчальному посібнику розглянуті загальні питання теорії фізичного виховання, а також теорія і методика розвитку рухових здібностей та навчання фізичним вправам.

Посібник рекомендовано викладачам і студентам факультетів фізичного виховання вищих педагогічних навчальних закладів III—IV рівня акредитації та вчителям фізичної культури середніх загальноосвітніх шкіл.